

Sygn. akt XVII AmK 16/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący - **SSO Ewa Malinowska**

Protokolant - sekretarz sądowy Patrycja Żuk

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania Kopalni (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z **siedzibą w K.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Transportu Kolejowego**

o zatwierdzenie stawek jednostkowych opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego z dnia 9 maja 2014 r., znak: (...)

I. oddała odwołanie,

II. zasądza od powoda Kopalni (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt XVII AmK 16/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 9 maja 2014 r. (znak: (...)), wydaną na podstawie art. 104 § 1 k.p.a. oraz art. 14 ust. 4 i art. 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 33 ust. 7 i 8 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (dalej: utk) oraz § 16 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 27 lutego 2009 r. ws. warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej (dalej: rozporządzenie ws. warunków dostępu), po rozpatrzeniu wniosku Kopalni (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. (dalej: K. (...)) z 7 marca 2014 r. ws. zatwierdzenia stawek jednostkowych opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej na rozkład jazdy pociągów 2014/2015, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego:

I. odmówił zatwierdzenia, przedłożonych we wniosku zarządcy, stawek jednostkowej opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, o których mowa w art. 33 ust. 3a pkt 1 i 2 utk oraz

II. zatwierdził, przedłożone we wniosku zarządcy, stawki jednostkowe opłat za usługi dodatkowe, o których mowa w art. 33 ust. 11 utk, wskazane w Załączniku nr 1 do decyzji, stanowiącego jej integralną część.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie w zakresie odmowy zatwierdzenia stawek opłat (pkt I sentencji decyzji) Prezes UTK stwierdził, że z analizy wniosku wynika, iż określając te stawki zarządca nie uwzględnił przepisów dyrektywy 2001/14/WE oraz wyroku Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu z 30 maja 2013 r. (sygn. akt C-512/10), tym

samym nie wydzielił z kosztów bezpośrednich, w tym z kosztów utrzymania lub prowadzenia ruchu pociągów kosztów, które nie są bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami, jak również zakwalifikował amortyzację, która nie wynika z rzeczywistego zużycia infrastruktury wynikającego z ruchu.

(decyzja, k. 6-10).

Odwołanie od powyższej decyzji 28 maja 2014 r. wywiodła K. (...), zaskarżając decyzję w części dotyczącej pkt I i wnosząc o:

1) uwzględnienie odwołania poprzez zmianę pkt I zaskarżonej decyzji i zatwierdzenie stawek przedłożonych we wniosku zarządcy, stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, o których mowa w art. 33 ust. 3a pkt 1 i 2 utk,

bądź

2) uchylenie zaskarżonej decyzji w zakresie jej pkt I i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Prezesowi UTK,

3) zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych lub przedłożonego zestawienia.

Zaskarżonej decyzji zarzucono:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 33 ust. 8 utk, poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że zachodzą podstawy do odmowy zatwierdzenia stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, o których mowa w art. 33 ust. 3a pkt 1 i 2 utk;

b) art. 35 utk oraz § 8 ust. 1 pkt 1 a, b, c rozporządzenia z dnia 27 lutego 2009 r. Ministra Infrastruktury w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej, poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż całość kosztów bezpośrednich wyliczona w tym przepisie nie może stanowić podstawy kalkulacji stawek;

c) § 16 ust. 4 rozporządzenia poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie oraz przyjęcie, że odwołująca się nie dążyła do optymalizacji kosztów zapewnienia infrastruktury i wysokości opłat;

d) § 13 rozporządzenia poprzez błędną wykładnię i niezastosowanie oraz przyjęcie, że powód w sposób nieprawidłowy dokonał kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów;

e) art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, poprzez przyjęcie, że powód jest obowiązany do bezpośredniego stosowania przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/14/WE z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa, podczas gdy dyrektywy unijne wiążą państwa członkowskie, do których są kierowane.

2) naruszenie przepisów postępowania, mogące mieć wpływ na rozstrzygnięcie, a to:

a) art. 107 § 1 w zw. z ust. 4 k.p.a. poprzez brak uzasadnienia faktycznego;

b) art. 6 k.p.a., poprzez naruszenie zasady legalności działania organów administracji publicznej i przyjęcie, że odwołująca jest związana wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z dnia 30 maja 2013 r., sygn. akt C-512/10 oraz przepisami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/14/WE z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa.

Powyższe stanowisko strona powodowa podtrzymała w piśmie procesowym z 18 listopada 2014 r. (**odwołanie, k. 17-27; pismo powoda, k. 72-74**).

W odpowiedzi na odwołanie z 2 października 2014 r. Prezes UTK wniósł o oddalenie w całości odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych z uwzględnieniem nakładu pracy radcy prawnego, charakteru i stopnia złożoności sprawy.

(odpowiedź na odwołanie, k. 45-64).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskiem z 7 marca 2014 r. zarządca infrastruktury kolejowej - Kopalnia (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. wystąpił do Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego o zatwierdzenie stawek jednostkowych opłat za dostęp i korzystanie z infrastruktury kolejowej w okresie obowiązywania rozkładu jazdy pociągów na 2014/2015 rok.

dowód: Wniosek o zatwierdzenie stawek jednostkowych opłat za dostęp i korzystanie z infrastruktury kolejowej wraz z załącznikami, k. 7-51 akt admin.;

Ustalając wysokość ww. stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej oraz za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów Spółka K. (...) podwyższyła te opłaty o 0,5%, poprzez zastosowanie marży zysku. Spółka nie przeprowadziła jednak w tym zakresie wymaganej analizy rynku, pod kątem określenia jego wytrzymałości na planowane podwyżki z zachowaniem niedyskryminujących, efektywnych i transparentnych zasad oraz przy zagwarantowaniu optymalnej konkurencyjności. Nadto, przy kalkulacji stawek przedsiębiorca nie wydzielił z kosztów bezpośrednich, w tym z kosztów utrzymania lub prowadzenia ruchu pociągów, kosztów, które nie są bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami oraz kosztów amortyzacji, która nie wynika z rzeczywistego zużycia infrastruktury kolejowej, spowodowanego ruchem kolejowym, lecz zgodnie z zasadami rachunkowości.

dowód: Wniosek o zatwierdzenie stawek jednostkowych opłat za dostęp i korzystanie z infrastruktury kolejowej wraz z załącznikami, k. 7-51 akt admin.; okoliczności niezaprzeczone przez powoda i w związku z tym uznane przez Sąd za przyznane na podstawie art. 230 k.p.c.

Pismem z 17 marca 2014 r. Prezes UTK zawiadomił K. (...) o wszczęciu postępowania administracyjnego ws. zatwierdzenia stawek jednostkowych opłat za korzystanie przez licencjonowanych przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej Spółki na rozkład jazdy pociągów 2014/2015.

dowód: Zawiadomienie, znak: (...).MŚ, k. 59-60 akt admin.

W dniu 9 maja 2014 r. Prezes UTK wydał decyzję, która została zaskarżona w niniejszym postępowaniu sądowym.

Sąd Okręgowy przyznał moc dowodową wszystkim zgromadzonym w sprawie dokumentom; ustalenia Sądu znajdują uzasadnienie we wszystkich przeprowadzonych dowodach, które zostały powołane przy ustalaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie podlegało oddaleniu, jako bezzasadne.

Przepis art. 33 utk, w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, przewidywał, że:

- ust. 1: Zarządca określa wysokość opłat za korzystanie przez przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej,

- ust. 2: Opłata podstawowa za korzystanie z infrastruktury kolejowej ustalana jest przy uwzględnieniu kosztów, jakie bezpośrednio poniesie zarządca jako rezultat wykonywania przez przewoźnika kolejowego przewozów pociągami,

- ust. 3: Opłata za korzystanie z infrastruktury kolejowej stanowi sumę opłaty podstawowej i opłat dodatkowych,

- ust. 3a: W ramach opłaty podstawowej zarządca pobiera określoną odrębnie opłatę za:

1) minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej obejmujący usługi, o których mowa w części I ust. 1 załącznika do ustawy;

2) dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów obejmujący usługi, o których mowa w części I ust. 2 załącznika do ustawy,

- ust. 4: Opłata podstawowa za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej jest obliczana jako iloczyn przebiegów pociągów i stawek jednostkowych ustalonych w zależności od kategorii linii kolejowej i rodzaju pociągu, oddzielnie dla przewozu osób i rzeczy,

- ust. 4a: Zarządca może stosować minimalną stawkę jednostkową opłaty podstawowej. Minimalną stawkę stosuje się na jednakowych zasadach wobec wszystkich przewoźników kolejowych osób za korzystanie z infrastruktury kolejowej związane z działalnością wykonywaną zgodnie z umową o świadczenie usług publicznych,

- ust. 4c: Opłata podstawowa za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów obliczana jest jako iloczyn zamówionych usług i odpowiadających im stawek jednostkowych ustalonych odrębnie dla rodzajów usług określonych w części I ust. 2 załącznika do ustawy,

- ust. 5: Stawka jednostkowa opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej jest określana dla przejazdu jednego pociągu na odległość jednego kilometra,

- ust. 5a: Zarządca, ustalając stawki jednostkowe opłaty podstawowej, pomniejsza wysokość planowanych kosztów udostępniania infrastruktury kolejowej przewoźnikom kolejowym o przewidywaną dotację na remonty i utrzymanie infrastruktury kolejowej pochodzącą z budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego oraz o przewidywane środki pochodzące z Funduszu Kolejowego,

- ust. 5c: Wzrost stawek jednostkowych opłaty podstawowej dla kolejowych przewozów osób wykonywanych na podstawie umowy o świadczenie usług publicznych, w okresie obowiązywania rozkładu jazdy pociągów, o którym mowa w art. 30 ust. 5, nie może przekraczać planowanego poziomu wskaźnika inflacji przyjętego w projekcie ustawy budżetowej na dany rok,

- ust. 6: Zarządca jest obowiązany podać do publicznej wiadomości, w sposób zwyczajowo przyjęty, odrębnie dla przewozu osób i przewozu rzeczy, wysokości i rodzaje stawek opłaty podstawowej oraz opłat dodatkowych,

- ust. 7: Stawki jednostkowe opłaty podstawowej oraz opłaty dodatkowe, poza opłatami za korzystanie z prądu trakcyjnego, wraz z kalkulacją ich wysokości przekazuje się Prezesowi UTK,

- ust. 8: Prezes UTK w terminie 30 dni od dnia otrzymania stawek, o których mowa w ust. 7, zatwierdza je albo odmawia ich zatwierdzenia w przypadku stwierdzenia niezgodności z zasadami, o których mowa w ust. 2-6, art. 34 oraz przepisami wydanymi na podstawie art. 35,

- ust. 9: Stawki jednostkowe opłaty podstawowej ogłasza się, w sposób zwyczajowo przyjęty, nie później niż dwa miesiące po terminie określonym w art. 32 ust. 2,

- ust. 9a.: Zarządca może wprowadzać zmiany stawek jednostkowych opłaty podstawowej:

1) w każdym czasie - jeżeli zmiana dotyczy obniżenia opłat;

2) nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia ich ogłoszenia - jeżeli zmiana dotyczy podwyższenia opłat,

- ust. 11: Opłaty dodatkowe są pobierane za świadczone przez zarządcę usługi inne niż wymienione w części I załącznika do ustawy, które zarządca będzie świadczył wtedy, gdy zostały wymienione w regulaminie, a ich wykonania zażąda przewoźnik kolejowy w zgłoszonym wniosku,

- ust. 12: Z opłat podstawowych za korzystanie z infrastruktury kolejowej na liniach kolejowych o znaczeniu wyłącznie obronnym zwolnione są wojskowe jednostki budżetowe.

W oparciu o ustawową delegację, zawartą w art. 35 utk, Minister Infrastruktury wydał rozporządzenie z 27 lutego 2009 r. w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej. Przepis § 8 ust. 1 rozporządzenia przewidywał, że do kalkulacji stawek, dla planowanej do udostępniania infrastruktury kolejowej, zarządca przyjmuje:

1) koszty bezpośrednio obejmujące:

a) koszty utrzymania,

b) koszty prowadzenia ruchu kolejowego,

c) amortyzację;

2) koszty pośrednie działalności obejmujące pozostałe uzasadnione koszty zarządcy infrastruktury, inne niż wymienione w pkt 1 i 3;

3) koszty finansowe związane z obsługą kredytów zaciągniętych przez zarządcę na rozwój i modernizację udostępnianej infrastruktury;

4) pracę eksploatacyjną określoną dla poszczególnych kategorii linii i pociągów, o których mowa w § 7.

Z kolei w § 13 rozporządzenia wskazano, że opłaty podstawowe, z zastrzeżeniem art. 33 ust. 5a ustawy, i opłaty dodatkowe zarządca określa w sposób zapewniający pokrycie łącznych kosztów, które będzie musiał ponieść, zapewniając przewidywany zakres udostępniania infrastruktury, z uwzględnieniem marży zysku nieprzekraczającej 10 %.

Natomiast § 16 ust. 4 rozporządzenia przewidywał, że stawki opłat oraz zwiększenia stawek i ulgi w opłatach, o których mowa w ust. 1 i 2 (tj. między innymi stawki jednostkowe opłaty podstawowej, czy opłat za usługi wymienione w części II załącznika do ustawy), powinny być skalkulowane w sposób zapewniający ochronę przed nieuzasadnionym wzrostem dotychczasowego poziomu opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej.

W niniejszej sprawie strona powodowa nie kwestionowała ustaleń Prezesa UTK w zakresie, w jakim organ przyjął, że do bazy kosztowej, przyjętej do kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp i dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, Spółka K. (...) włączyła koszty, które nie mają bezpośredniego związku z wykonywaniem przewozów pociągami, tj. koszty pośrednie oraz koszty amortyzacji dokonywanej według zasad rachunkowości, a nie w oparciu o rzeczywiste zużycie infrastruktury kolejowej, wynikające z ruchu kolejowego.

Konieczność wyłączenia z przedmiotowej kalkulacji kosztów, które nie mają bezpośredniego związku z wykonywaniem przewozów kolejowych, wynika natomiast z dyrektywy 2001/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa (Dz. U. UE L 75 z 15.03.2001 r.) oraz zastępującej ją dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego (Dz. U. UE 2012 L 343/32 z 14.12.2012 r.), jak również ze stanowiska

Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wyrażonego w wyroku z 30 maja 2013 r., wydanego przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej ws. o sygn. akt C-512/10 (wyrok opublikowany na stronie internetowej: curia.europa.eu).

W tym zakresie K. (...) podniosła zarzut, iż powódka nie jest obowiązana do bezpośredniego stosowania ww. dyrektywy 2001/14/WE, jak również nie jest związana wymienionym wyrokiem TSUE (zarzuty z pkt 1e i 2b).

Ustosunkowując się do powyższego zarzutu należy wskazać, że co prawda powodowa Spółka nie ma obowiązku bezpośredniego stosowania wymienionej dyrektywy unijnej, czy też nie jest bezpośrednio związana ww. wyrokiem TSUE. Niemniej jednak, obowiązek respektowania tych aktów wiąże Spółkę pośrednio, a to dlatego, że wymóg ich stosowania spoczywa na organach państw UE.

Dyrektywa stanowi akt pochodnego prawa wspólnotowego i zgodnie z art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dawny art. 249 TWE), wiąże państwo członkowskie, do którego jest skierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków. Od chwili wejścia w życie dyrektywa wiąże wszystkie organy państwa członkowskiego, w szczególności sądy i organy administracji państwowej, zaś od daty upływu terminu na jej implementację jednostki mogą wywodzić z dyrektywy określone uprawnienia i dochodzić ich realizacji od państwa członkowskiego.

W art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej wyrażono zasadę lojalnej współpracy, zgodnie z którą państwa członkowskie podejmują wszelkie środki ogólne lub szczególne właściwe dla zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z Traktatów lub aktów instytucji Unii.

W tym kontekście tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za swoje stanowisko zaprezentowane przez SN w uzasadnieniu postanowienia z 20 lutego 2008 r. ws. o sygn. akt III SK 23/07 (System Informacji Prawnej LEX, nr 452461), iż „począwszy z dnia 1.5.2004 r. stosując prawo wewnętrzne, sądy krajowe zobowiązane są tak dalece, jak jest to możliwe, dokonywać jego wykładni w świetle brzmienia i celu rozpatrywanej dyrektywy, by osiągnąć przewidziany w niej rezultat, a zatem dostosować się do art. 249 akapit trzeci TWE (...) Obowiązek zgodnej wykładni dotyczy wszystkich krajowych przepisów prawnych, zarówno wcześniejszych, jak i późniejszych w stosunku do rozpatrywanej dyrektywy (...). Zasada zgodnej wykładni wymaga (...), by sądy krajowe czyniły wszystko co leży w zakresie ich kompetencji, uwzględniając wszystkie przepisy prawa krajowego i stosując uznane w porządku krajowym metody wykładni, by zapewnić pełną skuteczność rozpatrywanej dyrektywy i dokonać rozstrzygnięcia zgodnego z realizowanymi przez nią celami (...). Z orzecznictwa ETS wynika, że przewidziany w art. 10 akapit drugi TWE, art. 249 akapit trzeci TWE i w samej dyrektywie obowiązek podjęcia przez państwo członkowskie wszelkich środków koniecznych dla osiągnięcia rezultatu wskazanego w tej dyrektywie, wiąże wszystkie władze krajowe, włącznie z władzą sądowniczą w zakresie jej właściwości”.

Organy władzy publicznej zobowiązane są zatem do dokonywania wykładni prawa krajowego w sposób zapewniający jego zgodność z prawem wspólnotowym (tzw. obowiązek wykładni prowspólnotowej). Natomiast do dokonania wykładni normy prawa wspólnotowego oraz zbadania zgodności z nią normy krajowej uprawniony jest Trybunał Sprawiedliwości UE. Za ugruntowany w orzecznictwie tego Trybunału należy uznać pogląd, iż organy administracji publicznej państw członkowskich UE mają obowiązek powstrzymać się od stosowania przepisów prawa krajowego, które w sytuacji zastosowania wykładni prowspólnotowej nie dają się pogodzić z treścią porządku normatywnego UE. W takiej sytuacji, jeżeli w drodze wskazanej wykładni przepisów prawa krajowego nie można wyeliminować kolizji między uregulowaniem krajowym a przepisami prawa wspólnotowego, to organ administracji publicznej powinien odstąpić od zastosowania przepisu krajowego. Do zastosowania zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego przed prawem krajowym zobowiązane są bowiem wszystkie organy państw członkowskich, w tym organy władzy publicznej, a zatem także Prezes UTK oraz sądy.

Biorąc pod uwagę powyższą argumentację Sąd Okręgowy stwierdza, że w analizowanym przypadku Prezes UTK miał obowiązek zbadać prawidłowość ustalonych przez K. (...) stawek jednostkowych opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej w oparciu o przepisy ustawy o transporcie kolejowym, rozporządzenia Ministra Infrastruktury ws. warunków dostępu z 2009 r. oraz obowiązujących w tym zakresie aktów prawa UE, przy jednoczesnym uwzględnieniu

stanowiska Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, przedstawionego w ww. wyroku, wydanym ws. o sygn. akt C-512/10. Pozwany uczynił zadość temu obowiązkowi i nie można mu w tym zakresie skutecznie zarzucić naruszenia zasady legalności działania organów administracji publicznej. Tym samym, zarzuty sformułowane w pkt 1e i 2b odwołania nie mogły zostać uwzględnione.

Ustosunkowując się do pozostałych zarzutów odwołania należy wskazać, że w art. 7 ust. 3 dyrektywy 2001/14/WE przewidziano, że opłaty za minimalny pakiet dostępu i dostęp do torów w celu obsługi urządzeń zostaną ustalone po koszcie, który jest bezpośrednio ponoszony jako rezultat wykonywania przewozów pociągami, z zastrzeżeniem przepisów art. 7 ust. 4 lub 5 oraz art. 8 tej dyrektywy.

Jak już zauważono, wskazana dyrektywa została zastąpiona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego. W ust. 3 artykułu 31, dotyczącego zasad pobierania opłat, powielono kwalifikację kosztów składających się na opłaty za minimalny pakiet dostępu i za dostęp do infrastruktury łączącej obiekty infrastruktury usługowej, przyjmując, że opłaty te ustala się po koszcie, który jest bezpośrednio ponoszony jako rezultat przejazdu pociągu.

Sąd Okręgowy zauważa, że co prawda art. 33 ust. 2 utk stanowi analogicznie do wyżej powołanych przepisów dyrektyw, że opłata podstawowa za korzystanie z infrastruktury kolejowej ustalana jest przy uwzględnieniu kosztów, jakie bezpośrednio poniesie zarządca tej infrastruktury jako rezultat wykonywania przewozów pociągami, jednak równocześnie § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 27 lutego 2009 r. w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej doprecyzowuje, że do kalkulacji stawek dla planowanej do udostępnienia infrastruktury kolejowej zarządca infrastruktury przyjmuje koszty bezpośrednie obejmujące koszty utrzymania, koszty prowadzenia ruchu kolejowego i amortyzację, a ponadto daje możliwość uwzględnienia kosztów pośrednich działalności obejmujących pozostałe uzasadnione koszty zarządcy infrastruktury, inne niż wymienione powyżej koszty, kosztów finansowych związanych z obsługą kredytów zaciągniętych przez zarządcę na rozwój i modernizację udostępnianej infrastruktury, oraz pracę eksploatacyjną określoną dla poszczególnych kategorii linii i pociągów.

Przywołany przepis rozporządzenia w sprawie warunków dostępu dopuszcza zatem możliwość uwzględnienia, przy określaniu opłaty za minimalny pakiet dostępu i dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, kosztów, których nie można przyjąć za bezpośrednio ponoszone, jako rezultat wykonywania przewozów pociągami, zgodnie z art. 7 ust. 3 dyrektywy 2001/14/WE, czy art. 31 ust. 1 dyrektywy 2012/34/UE (np. koszty finansowe związane z obsługą kredytów ciężących na zarządcy).

W związku z powyższym uregulowaniem rozporządzenia z 2009r., w wyroku z 30 maja 2013 r., wydanym przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie o sygn. akt C-512/10, Trybunał Sprawiedliwości UE orzekł, między innymi, że „Nie przyjmując środków zachęcających zarządcę infrastruktury kolejowej do zmniejszenia kosztów zapewnienia infrastruktury i wielkości opłat za dostęp do niej, a także umożliwiając, przy obliczaniu opłaty za minimalny pakiet dostępu i dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, uwzględnienie kosztów, które nie mogą być uznane za bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą odpowiednio na mocy art. 6 ust. 2 i art. 7 ust. 3 dyrektywy 2001/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa, zmienionej dyrektywą 2004/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r.”

W ocenie Trybunału, RP dokonała błędnej transpozycji przepisów dyrektywy 2001/14/WE do porządku krajowego. Wskazano na naruszenie w tym zakresie art. 7 ust. 3 dyrektywy z uwagi na to, że określone w § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków dostępu z 2009 r., koszty pośrednie i koszty finansowe przyjmowane do kalkulacji stawek dla planowanej do udostępnienia infrastruktury kolejowej, w oczywisty sposób nie mają żadnego bezpośredniego związku z wykonywaniem przewozów pociągami. Podobnie wymieniona w tym przepisie amortyzacja, w zakresie w jakim nie jest dokonywana na podstawie rzeczywistego zużycia infrastruktury wynikającego z ruchu kolejowego, lecz zgodnie z zasadami rachunkowości, również nie może być – zdaniem Trybunału - uznana za wynikającą

bezpośrednio z wykonywania przewozów pociągami. Ponadto, ze stanowiska Trybunału Sprawiedliwości wynika, że koszty utrzymania lub prowadzenia ruchu kolejowego wymienione w § 8 ust. 1 rozporządzenia, jako że mogą różnić się w zależności od natężenia ruchu, w zakresie w jakim obejmują koszty stałe związane z dopuszczeniem do ruchu odcinka sieci kolejowej, jakie musi ponieść zarządca nawet jeśli przejazd pociągiem nie następuje, są kosztami tylko częściowo bezpośrednio ponoszonymi jako rezultat wykonywania przewozów pociągami.

Z uwagi na to, że powołany wyrok TSUE wiąże Rzeczpospolitą Polską, to jest nim związany również Prezes UTK oraz sądy. Wymienione organy zobligowane są zatem do respektowania treści powyższego orzeczenia oraz dokonanej w nim wykładni przepisów krajowych oraz dyrektywy 2001/14/WE.

Odnosząc więc powyższe do okoliczności niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że skoro nie jest okolicznością sporną, iż do bazy kosztowej, przyjętej do kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp i dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, Spółka K. (...) włączyła koszty, które nie mają bezpośredniego związku z wykonywaniem przewozów pociągami (tj. koszty pośrednie oraz koszty amortyzacji dokonywanej według zasad rachunkowości, a nie w oparciu o rzeczywiste zużycie infrastruktury kolejowej, wynikające z ruchu kolejowego), to w konsekwencji Prezes UTK prawidłowo odmówił zatwierdzenia powyższych stawek.

W tej sytuacji, zarzuty ujęte w pkt 1a, 1b i 1d odwołania nie mogły zatem odnieść zamierzonego skutku.

Na marginesie Sąd pragnie zauważyć, że nowe rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 5 czerwca 2014r. w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej implementuje postanowienia dyrektywy 2012/34/UE, określające szczegółowe zasady ustalania opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej. Przepis § 7 ust. 6 i 7 rozporządzenia uwzględnia także stanowisko TSUE, przedstawione w wyroku wydanym ws. C-512/10, przewidując, że:

- do kosztów zarządcy, które mają być sfinansowane z opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej, o których mowa w ust. 5, przyjmuje się tę część kosztów, która jest bezpośrednio ponoszona przez zarządcę jako rezultat wykonywania przewozów pociągami. Do kosztów tych zalicza się w szczególności część kosztów:

1) utrzymania i remontów infrastruktury kolejowej;

2) prowadzenia ruchu pociągów;

3) amortyzacji, jeżeli jest dokonywana na podstawie rzeczywistego zużycia infrastruktury kolejowej wynikającego z ruchu kolejowego (§ 7 ust. 6 rozporządzenia);

- do kosztów zarządcy, które mają być sfinansowane z opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej, o których mowa w ust. 5, nie przyjmuje się tych kosztów, które nie są bezpośrednio ponoszone przez zarządcę jako rezultat wykonywania przewozów pociągami. Do kosztów tych zalicza się w szczególności koszty:

1) administracji;

2) ochrony infrastruktury i porządku na terenach kolejowych;

3) finansowe;

4) pośrednie (§ 7 ust. 7 rozporządzenia).

Zgodnie z § 16 ust. 4 rozporządzenia ws. warunków dostępu z 2009 r., stawki opłat oraz zwiększenia stawek i ulgi w opłatach, o których mowa w ust. 1 i 2, powinny być skalkulowane w sposób zapewniający ochronę przed nieuzasadnionym wzrostem dotychczasowego poziomu opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej. Sąd Okręgowy w pełni podziela zatem stanowisko pozwanego, iż działania powoda polegające na: uwzględnieniu w kalkulacji stawek opłat kosztów pośrednich oraz niewydzielonej części kosztów bezpośrednio ponoszonych, związanych z wykonaniem

przewozów pociągami (co skutkuje tym, że stawka opłaty podstawowej jest wyższa od stawki ustalonej jedynie w oparciu o koszty bezpośrednio ponoszone), jak również zastosowaniu w opłacie podstawowej za minimalny dostęp marży zysku oraz wprowadzeniu podwyższenia opłat bez przeprowadzenia badania wytrzymałości rynku - nie wskazują na dążenie zarządcy do optymalizacji kosztów zapewnienia infrastruktury i wysokości opłat przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa, staranności w utrzymaniu i poprawianiu jakości usług w zakresie zarządzanej infrastruktury. Tym samym, zarzut z pkt 1c odwołania nie zasługiwał na uwzględnienie.

Za chybiony należało również uznać zarzut sformułowany w pkt 2a odwołania. W myśl art. 107 § 1 k.p.a., decyzja powinna zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji lub, jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego, powinna być opatrzona bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Decyzja, w stosunku do której może być wniesione powództwo do sądu powszechnego lub skarga do sądu administracyjnego, powinna zawierać ponadto pouczenie o dopuszczalności wniesienia powództwa lub skargi. Natomiast w ust. 3 wskazanego przepisu przewidziano, że uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

Wbrew sugestiom strony powodowej, w zaskarżonej decyzji zawarto uzasadnienie faktyczne. Prezes UTK wyraźnie wskazał, jaki materiał dowodowy zebrał w sprawie i na jakich dowodach się oparł (str. 1-2 i 5 uzasadnienia decyzji). Ustalenia faktyczne poczynione zostały przez pozwanego w oparciu o ten właśnie materiał, a w szczególności w oparciu o wnioski K. (...) o zatwierdzenie stawek oraz kalkulację tych stawek, przedłożoną przez zarządcę (str. 5-10 uzasadnienia decyzji). Sąd Okręgowy pragnie ponownie zauważyć, że powódka nie kwestionowała prawidłowości ustaleń Prezesa UTK, które stanowiły podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁷⁵ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie wobec braku podstaw do jego uwzględnienia.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z wyrażoną w art. 89 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty należne pozwanemu Prezesowi UTK złożyło się wynagrodzenie radcy prawnego w wysokości 360 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 3 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. ws. opłat za czynności radów prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSO Ewa Malinowska